

Til lovforslag nr. L forslagsnummer

Folketinget -NaN (x. samling)

Betænkning afgivet af Arbejdsmarkedsudvalget den 25. maj 2011

Udkast

til

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik, lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., integrationsloven og forskellige andre love

(Skærpet kontrol med udbetaling af offentlige forsørgelsesydelse, sanktioner for uberettiget modtagelse af ydelser under ophold i udlandet m.v.)

[af beskæftigelsesministeren (Inger Støjberg)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 6. april 2011 og var til 1. behandling den 12. april 2011. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Arbejdsmarkedsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 5 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og beskæftigelsesministeren sendte den 18. februar 2011 dette udkast til udvalget, jf. AMU alm. del – bilag 119. Den 7. april 2011 sendte beskæftigelsesministeren de indkomne høringssvar, et notat herom og et ligestillingsnotat til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget en skriftlig henvendelse fra Institut for Menneskerettigheder.

Beskæftigelsesministeren har over for udvalget kommenteret den skriftlige henvendelse til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 54 spørgsmål til beskæftigelsesministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. To af

udvalgets spørgsmål til beskæftigelsesministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

Samråd

Arbejdsmarkedsudvalget har stillet 1 spørgsmål til beskæftigelsesministeren til mundtlig besvarelse. Ministeren har besvaret spørgsmålet i et samråd i Arbejdsmarkedsudvalget den 17. maj 2011.

Andre møder

Den 16. maj 2011 blev der afholdt en minihøring om lovforslaget

2. Indstillinger [og politiske bemærkninger]

◇

Kristendemokraterne, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldi og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen. Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.

Jens Vibjerg (V) Peter Juel Jensen (V) Louise Schack Elholm (V) Ulla Tørnæs (V) Bent Bøgsted (DF) Colette L. Brix (DF)
Helle Sjelle (KF) fmd. Charlotte Dyremose (KF) Anders Samuelson (LA) Torben Hansen (S) Anne-Marie Meldgaard (S)
Lone Møller (S) Leif Lahn Jensen (S) nfm. Eigil Andersen (SF) Karsten Hønge (SF) Morten Østergaard (RV)
Line Barfod (EL)

Kristendemokraterne, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldi og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Kristendemokraterne (KD)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Siumut (SIU)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	Tjóðveldi (T)	1
Radikale Venstre (RV)	9	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	4	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	2

Oversigt over bilag vedrørende L 187

Bilagsnr. Titel

1	Høringssvar, høringsnotat og ligestillingsnotat, fra beskæftigelsesministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Henvendelse af 18/4-11 fra Institut for Menneskerettigheder
5	Revideret tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
6	Minihøring om lovforslaget den 16. maj 2011

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 187

Spm.nr. Titel

1	Spm., om at anmode Datatilsynet om at vurdere lovforslaget, som det foreligger nu, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm., om det er korrekt, når det af lovforslaget fremgår, at der er flere udgifter forbundet med lovforslaget, end staten får ind, samt om der ikke er en præventiv effekt, som man helt har overset, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om kommentar til henvendelse af 18/4-11 fra Institut for Menneskerettigheder, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om en præcisering af de økonomiske konsekvenser af lovforslaget, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm., om det er ministerens vurdering, at lovforslaget vil medføre yderligere bureaukrati på beskæftigelses- og integrationsområdet, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om, hvorvidt det er ministerens vurdering, at borgernes lovfæstede retskrav på privatliv er sikret i tilstrækkeligt omfang, når Pensionsstyrelsen bemyndiges til at overvåge borgernes bankkonti, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om, hvorvidt det er ministerens opfattelse, at indhentning af bankoplysninger lever op til proportionalitetsprincippet i persondataloven, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om, hvad der har foranlediget ministeren til at fremsætte forslaget, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om, hvorvidt ministeren vil tage initiativ til en afdækning af omfanget af socialt bedrageri, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
10	Spm. om, hvordan Pensionsstyrelsens adgang til fortrolige bankoplysninger om hævnings- og indsættelser på et a-kassemedlems bankkonto er forenelig med hensynet til privatlivets fred og borgernes retssikkerhed, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå

-
- 11 Spm. om ministeren ikke frygter, at når man – med formålet at afsløre uberettiget modtagelse af dagpenge og efterløn under ophold i udlandet – åbner op for myndigheders adgang til fortrolige bankoplysninger, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm., om, hvorvidt adgangen til at indhente fortrolige bankoplysninger samt adgangen til at beslaglægge pas og rejsedokumenter er i overensstemmelse med bestemmelserne i § 9 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om, hvorfor man ikke anser den kontrolvirksomhed, som i forvejen foretages af Skat og Politi i lufthavne og andre indrejsesteder, som tilstrækkelig, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om, hvordan samtaler hver 14. dag er forenelige med hensigterne om afbureaukratisering og med, at sagsbehandlere i jobcentrene skal anvende deres tid konstruktivt med at hjælpe de arbejdssøgende i arbejde, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om, hvilke saglige grunde der er til at ophæve de lempelige bestemmelser om, at der ikke sker fradrag i ydelsen den første og anden gang en kontanthjælps-, starthjælps- eller introduktionsydelsesmodtager ikke har bekræftet sin tilmelding som arbejdssøgende, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om, hvorfor Pensionsstyrelsen ifølge lovforslagets § 91 b, stk. 2, skal have krav på, at en borger oplyser navn, adresse og CPR-nummer, når politiet kun har krav på navn, adresse og fødselsdato, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm., om forslaget § 91, stk. 2 betyder, at Pensionsstyrelsen f.eks. kan gennemføre kontroller på Københavns Hovedbanegård, Aarhus Banegård eller andre stationer, i lufthavne, havne, m.m., til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm. om, hvordan forestiller ministeren sig, at Pensionsstyrelsens ret til at sikre sig kopi af borgerens pas og rejsedokumenter skal foregå i praksis, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm. om, hvilke begrænsninger der er for, hvor Pensionsstyrelsen efter § 91 b kan føre tilsyn med borgere, der kan have været udrejst af Danmark, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm., om der er nogle begrænsninger på, hvilke oplysninger Pensionsstyrelsen – efter at have indhentet oplysningerne fra borgerens pengeinstitut uden samtykke og uden retskendelse – kan videregive til borgerens A-kasse, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm., om Pensionsstyrelsen – efter at have indhentet kontoudtog fra borgerens pengeinstitut uden samtykke og uden retskendelse –

- må videregive hele kontoudtog til borgerens A-kasse, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 22 Spm., om Pensionsstyrelsen – efter at have indhentet kontoudtog fra borgerens pengeinstitut uden samtykke og uden retskendelse – må videregive oplysninger til borgerens A-kasse, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm. om ministerens kommentar til henvendelsen af 18/4-11 fra Institut for Menneskerettigheder, herunder det alvorlige spørgsmål om, hvorvidt de hidtidige kontrolaktioner har været lovlige, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 24 Spm. om, hvor det fremgår af lovteksten, at hjemlen til Pensionsstyrelsens vidtgående kontrol af borgere er begrænset til grænsepassage, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 25 Spm. om i forlængelse af svar på spørgsmål 18 at redegøre for, hvad der vil ske, hvis en borger nægter at oplyse navn, adresse og CPR-nr. og legitimere sig med pas, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 26 Spm. om at indhente høringsvar til lovforslaget fra Justitsministeriet, Socialministeriet og Integrationsministeriet, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 27 Spm. om sine overvejelser i forhold til den vilkårlighed der ligger i den foreslåede kontrol i lufthavne m.m. set i forhold til Menneskerettighedsdomstolens dom vedrørende visitationszoner, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 28 Spm. om ministeren er enig med Datatilsynet i, at det at bede en borger om navn, adresse og CPR nr. med henblik på at slå oplysningerne op i et register er et indgreb i privatlivets fred omfattet af reglerne for databeskyttelse, og at der derfor skal være den fornødne saglighed og proportionalitet, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 29 Spm. om ministerens overvejelser i forhold til at lade Pensionsstyrelsen foretage kontrol af hele befolkningen, når Pensionsstyrelsen ellers kun har myndighedsopgaver i forhold til borgere, der modtager bestemte sociale ydelser, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 30 Spm. om at der gennemføres en datafiltrering, såfremt Pensionsstyrelsen skal have adgang til Indkomstregistreret, således at Pensionsstyrelsen kun kan se om en person modtager de sociale ydelser, kontrollen vedrører, men ikke hvor meget personen tjener, hvor personen arbejder osv, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 31 Spm. om ministeren er enig med Datatilsynet i, at der er forskel på den adgang SKAT og kommuner i dag har til bankoplysninger om borgerne, hvor SKAT og kommuner kan se oplysninger om indkomst og formue, og så lovforslagets forslag om at Pensionsstyrelsen skal have adgang til at se oplysninger om borgerens forbrug, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå

- 32 Spm. om, hvorvidt en betaling rent faktisk finder sted i udlandet, eller om der kan være tilfælde, hvor betalinger over nettet foretaget fra Danmark, fremstår som betaling i udlandet, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 33 Spm. om ministeren er enig med Jens Møller, der var formand for regeringens retssikkerhedskommission i, at det følger af Grundlovens § 72, at der skal være enten lovhjemmel eller retskendelse til det tvangsindgreb at kræve kopi af borgerens rejsedokumenter, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 34 Spm. om at det følger af Retssikkerhedslovens § 10, at hvis Pensionsstyrelsen ved deres kontrol i lufthavn m.v. konstaterer, at en borger der lige har været bortrejst modtager sociale ydelser, så vil der være en konkret mistanke, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 35 Spm. om at sammenhæng mellem lovforslagets forslag til nyt indhold i § 12 a i lov om retssikkerhed på det sociale område om en oplysningspligt for virksomheder og indholdet i Retssikkerhedsloven § 10 om, at oplysningspligten ophører, hvis der er en konkret mistanke, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 36 Spm. om i forbindelse med de tidligere kontroller i lufthavne, som ministeren har oplyst er gennemført, bedes ministeren redegøre for, hvilken lovhjemmel har der været for at gennemføre kontrollen, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 37 Spm. om, hvilken klageadgang der vil være for borgere, og hvad der i givet fald vil kunne klages over såvel i forhold til kontrol i lufthavne m.v. som i forhold til indhentelse af bankoplysninger, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 38 Spm. om, hvorfor ministeren ikke mener, at der er problemer med dette lovforslag i forhold til menneskerettighedernes krav til proportionalitet, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 39 Spm. om, ministeren vil følge forslaget fra Institut for Menneskerettigheder om, at det bør fremgå af loven, hvorledes Pensionsstyrelsen skal forholde sig, såfremt en person der er udvalgt til kontrol ikke vil oplyse navn, adresse og cpr-nr., til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 40 Spm. om, ministeren vil følge forslaget fra Institut for Menneskerettigheder om, at det bør fremgå af loven, hvorledes Pensionsstyrelsen skal forholde sig i forbindelse med sikring af kopi af pas og rejsedokumenter for at sikre, at man følger Retssikkerhedslovens regler, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 41 Spm. om ministeren vil følge forslaget fra Institut for Menneskerettigheder om, at det bør fremgå af loven, hvorledes Pensionsstyrelsen skal sikre, at en borger bliver oplyst om sine rettigheder, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå

- 42 Spm. om ministeren vil følge forslaget fra Institut for Menneskerettigheder om, at det bør fremgå af loven, hvorledes Pensionsstyrelsen skal forholde sig, såfremt en person der er udvalgt til kontrol ikke vil medvirke til det tvangsindgreb at få gennemgået og evt. kopieret rejsedokumenter, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 43 Spm. om ministeren vil følge det grundlæggende princip i persondataloven og indsætte en bestemmelse om at Pensionsstyrelsen altid først skal forsøge at indhente samtykke fra borgeren, før de kræver oplysninger fra borgerens pengeinstitut, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 44 Spm. om ministeren vil følge forslaget fra Institut for Menneskerettigheder om, at det bør fremgå af loven, at der skal foreligge en konkret mistanke mod en borger, før Pensionsstyrelsen kan indhente oplysninger fra borgerens pengeinstitut, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 45 Spm. om ministeren er enig med Institut for Menneskerettigheder i, at der altid skal ske underretning af borgeren, når Pensionsstyrelsen indhenter oplysninger fra borgerens pengeinstitut, jf. Retsikkerhedslovens § 5 om, at underretning skal ske senest 14 dage inden tvangsindgrebet, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 46 Spm. om ministeren vil følge forslaget fra Institut for Menneskerettigheder om, at det bør fremgå af loven, at oplysninger fra en tidligere opholdskommune primært bør indhentes efter samtykke fra borgeren, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 47 Spm. om oversendelse af talepapiret fra samrådet den 17. maj 2011 om samrådssp. A, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 48 Spm. om, hvordan kontrolaktioner mod socialt bedrageri i lufthavnen er foregået, herunder om det er korrekt forstået, at såfremt Pensionsstyrelsen fik en konkret mistanke mod en borger, så gav man borgeren en pjece og spurgte ikke om mere, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 49 Spm. om, at fremsende en kopi af den pjece, Pensionsstyrelsen har givet til borgere, som man havde mistanke om havde begået socialt bedrageri, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 50 Spm. om borgeren bliver mundtligt informeret om, at pensionsstyrelsen har kigget i passet m.v., og i de tilfælde hvor der er mistanke om, at der er foregået noget ulovligt om, at der vil blive rettet henvendelse til bopælskommunen i forbindelse med kontrol i lufthavne m.v., således at informationen ikke alene fremgår af pjecen, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 51 Spm. om en redegørelse helt konkret for, hvilken rolle politiet i Kastrup Lufthavn har spillet i de kontrolaktioner Pensionsstyrelsen og beskæftigelsesministeren personligt har udført for at tjekke

- om ankomne passagerer fra bestemte fly uretmæssigt havde modtaget sociale ydelser, mens de var bortrejst, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 52 Spm. om, hvilken lovhjemmel politiet har haft til at foretage kontrolaktioner overfor tilfældigt udvalgte borgere, der ankommer til Kastrup Lufthavn, med henblik på at tjekke om de kan mistænkes for socialt bedrageri, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 53 Spm. om politiet generelt har en hjemmel, og i bekræftende fald hvor, til at tage kopi af borgernes pas og udlevere denne kopi til andre myndigheder, såfremt der ikke er tale om en politisag, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 54 Spm. om ministeren først er blevet opmærksom på, at der er et problem med L 187 i forhold til grundloven, efter at Jens Møller, formand for regeringens retssikkerhedskommission, gjorde opmærksom på problemet på Arbejdsmarkedsudvalgets høring den 16. maj, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 187

Samråds- Titel

spm.nr.

- A Samrådsspm. om en redegørelse for ministerens bemærkninger til høringssvarene fra Institut for Menneskerettigheder og fra Datatilsynet og de problemer de peger på i relation til lovforslaget, til beskæftigelsesministeren

To af udvalgets spørgsmål til beskæftigelsesministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og beskæftigelsesministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra EL.

Spørgsmål nr. 17:

Betyder forslaget § 91, stk. 2, at Pensionsstyrelsen f.eks. kan gennemføre kontroller på Københavns Hovedbanegård, Aarhus Banegård eller andre stationer, i lufthavne, havne, m.m. - hvor der kan være personer, der har været i udlandet - og har ret til at kræve, at samtlige borgere på stedet oplyser navn, adresse og CPR-nummer?

Svar:

Efter bestemmelsen kan Pensionsstyrelsen gennemføre kontroller på offentlige steder, hvor der er en formodning om at antræffe personer, som har været udrejst af Danmark. Kontrollerne vil derfor primært blive gennemført på steder og i forbindelse med, at personer og gods kontrolleres af andre myndigheder i relation til grænsepassage. Andre myndigheder kunne være Plantedirektoratet, Fødevarestyrelsen, politiet, SKAT osv.

Da tog på Københavns Hovedbanegård og Aarhus Banegård sædvanligvis må antages at have stoppet flere steder i landet, vil de nævnte steder ikke umiddelbart forekomme relevante. Det stiller sig selvfølgelig anderledes, hvis der er tale om direkte tog, hvor de nævnte banegårde er første stop i Danmark. Kontrollen omfatter naturligvis kun passagerer, der ankommer med toget, og ikke tilfældige personer, der opholder sig på banegården.

Spørgsmål nr. 18:

Hvordan forestiller ministeren sig, at Pensionsstyrelsens ret til at sikre sig kopi af borgerens pas og rejsedokumenter skal foregå i praksis, jf. lovforslagets § 91 b stk. 3 og 4? Skal borgeren give samtykke til, at der bliver taget en kopi, kan Pensionsstyrelsens medarbejder med magt fratage borgeren pas og rejsedokumenter, eller skal Pensionsstyrelsens medarbejder tilkalde politiet og eventuelt med magt tilbageholde den mistænkte borger, indtil politiet når frem og med magt kan fratage borgeren pas og rejsedokumenter?

Svar:

Pensionsstyrelsen har ingen mulighed for at tvinge en person til at oplyse navn, adresse og CPR-nummer, ligesom Pensionsstyrelsen ikke kan tilbageholde personer, som ikke vil oplyse navn, adresse og CPR-nummer.

Personen skal efter lovforslaget legitimere sig med navn, adresse og CPR-nummer, og legitimationen vil typisk være i form af pas. Oplysningerne skal bruges til opslag i indkomstregistret for at afklare, om der er en formodning om, at personen har modtaget arbejdsløshedsdagpenge, uddannelsesyndelse, kontanthjælp, starthjælp, ledighedsydelse, særlig ydelse, introduktionsydelse eller sygedagpenge under ophold i udlandet. Denne form for brug af pas til identifikation er ikke at betragte som et tvangsindgreb efter lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter.

Hvis opslaget i indkomstregistret viser, at personen kan have modtaget kontanthjælp, starthjælp, ledighedsydelse, særlig ydelse, introduktionsydelse eller sygedagpenge under ophold i udlandet, skal der tages fotokopier af personens pas og eventuelle rejsedokumenter med henblik på at dokumentere udrejseperioden til brug for den efterfølgende ikke-strafferetlige sagsbehandling. Der er i den situation tale om et tvangsindgreb efter § 1, stk.1, nr. 2, i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, som omfatter undersøgelse eller beslaglæggelse af breve og andre papirer.

Når Pensionsstyrelsen i forbindelse med tilsynet tager kopi af pas og eventuelle rejsedokumenter, finder kapitel 2 og 3 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter derfor anvendelse. Det er i den forbindelse uden betydning, om personen aktivt giver samtykke til Pensionsstyrelsens opslag.

Det er i øvrigt min klare fornemmelse, at myndigheder i Danmark møder forståelse og respekt hos de personer, som kontrolleres, bl.a. fordi myndighedsudøvelsen sker på en ordentlig og respektfuld måde.